

Zoltanas Kodajis - Didysis Vengrų muzikos mokytojas

Pedagogai, dirbantys vidurinių mokyklų vyresnėse arba gimnazinėse klasėse, susiduria su problema, kaip įprasminti ir pajvairinti vyresniųjų mokinių dalyvavimą muzikos pamokoje, ugdyti jų kūrybiškumą. Mano patirtis rodo, kad mokiniai sėkmingiau įsisavina muzikos pamokos temą ar jos dalis, jei susiejame jas perkusinių instrumentų grojimu. Puiki saviraiška - improvizacija. Ji palengvina tų mokinių dalį, kurie nelabai turi žinių apie natų vertes, metrą, ritmo atlikimo galimybes. Improvizuodami įsisavina natų vertes, įvairius ritminius darinius (sinkopė, triolė), moka juos užrašyti, išgirsti ir atpažinti. Taikant ritmines improvizacijas, įdomiau suskamba daina, tampa spalvingesni solfedžio pratimai, o pamokos ritminė dalis suteikia galimybę pasijusti tikru kūrybinės laboratorijos nariu. Teorinės dalies metu galima sėkmingai taikyti perkusinių instrumentų skambesį, kurių dėka ugdytiniai gali sukurti aleatorinę muziką, įsisavinti maršo, valsio ritmus. Improvizuojant grupėmis sutelkiami puikiam tarpusavio komunikavimui, galima atlikti spalvingesnių ir sudėtingesnių improvizuojamų ritminių struktūrų.

Norint sužinoti mokinių nuomonę apie perkusinių instrumentų panaudojimą muzikos pamokoje, buvo atliktas tyrimas, iš apklaustųjų 63% moksleivių, 16% teigė, jog lengviau groti ritminėmis lazdelėmis, nes:

- lengviau valdyti ritmą,
- patogiau groti,
- galima atlikti sudėtingesnius ritminius darinius

39% apklaustųjų pareiškė, jog įdomiau improvizuoti perkusiniais instrumentais nei ritminėmis lazdelėmis, nes:

- gali eksperimentuoti instrumentų tembrais,
- geriau pažinti instrumentų galimybes,
- laisvai išreikšti savo mintis,
- groti įvairesnę muziką,
- įgauti grojimo patirties

8% ugdytinių teigė, kad improvizuojant perkusiniais instrumentais ir ritminėmis lazdelėmis yra vienodai suteikiama galimybė išreikšti kūrybinę laisvę.

Į klausimą „Ko išmokote grodami perkusiniais instrumentais ir jais improvizuodami?“ 63% apklaustųjų atsakė:

- susitelkti, komunikuoti,
- geriau jausti muziką,
- reikšti muzikinę nuomonę,
- klausytis kitų atlikimo,
- improvizuoti,
- pažinti natų vertes, ritminius darinius ir juos atlikti

Savo darbe naudoju džiazinės muzikos įrašus, kurie padeda atliekant įvairias ritmines improvizacijas, kurie dar labiau ugdo mokinių kūrybines galias, nes ji pakelia nuotaiką, suteikia energijos, naujų minčių ir idėjų. Skambant džiazinei muzikai mokiniai privalo jos ypač atidžiai klausytis ir ritmiškai atlikti sumanytas improvizacijas, taip lavinama mokinių klausa, ritminis pojūtis, susipažįstama su kitokio stiliaus muzika.

Ritminėmis improvizacijomis galima pajvairinti ir pamokos struktūrą:

- muzikinį pasisveikinimą atlikti ne vokalu, bet ritmiškai, t.y., mokytojui atliekant ritminę improvizaciją, mokiniai tiksliai atkartoja arba mokiniui improvizuojant kiti atkartoja.
- solfedžio pratimą intonuoti pagal džiazio muziką, o nesolfedžiuojamas vietas užpildyti sugalvotomis ritminėmis improvizacijomis.
- dainos melodiją atlikti taikant improvizacinę perkusinių instrumentų (plaktuvės, bongai, kongai, trikampis, trintuvės) akompanimentą.
- teorines žinias labiau įsisavinti padeda improvizuotas minimalistinės, veiksmo, aleatorinės muzikos kūrimas
- ritminę pamokos dalį galima įvairinti ritminėmis improvizacijomis pagal džiazio muziką, naudojant ritmines lenteles bei pratimus.

Muzikos pamoka - tai keturiasdešimt penkios minutės, kai mokiniai pasineria į kūrybinį procesą, naudodami perkusinius instrumentus, ritmines lazdeles, klausydami džiazo muzikos ir kurdami jiems suvokiamas ritmines improvizacijas. Muzikos pamoka - tai galimybė išreikšti save ir pademonstruoti savo kūrybinius gebėjimus.

Vida Auglienė

Klaipėdos "Vėtrungės" gimnazijos mokytoja metodininkė